

Nr 242.

Godkänd av första kammaren den 8 juni 1916.

Godkänd av andra kammaren den 8 juni 1916.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av dels Kungl.

Maj:ts proposition med förslag till lag om försäkring för olycksfall i arbete, till lag om ändrad lydelse av 17 kap. 12 § handelsbalken, till lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 27 juni 1902 innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar och till lag angående tillämpning med avseende å elektrisk järnväg av bestämmelserna i lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift; dels ock i anledning därav väckta motioner.

(Särskilda utskottets utlåtande nr 1 och memorial nr 3.)

Till Konungen.

Genom en den 10 april 1916 dagtecknad proposition, nr 111, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

lag om försäkring för olycksfall i arbete;

lag om ändrad lydelse av 17 kapitlet 12 § handelsbalken;

lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 27 juni 1902 innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar; och

lag angående tillämpning med avseende å elektrisk järnväg av bestämmelserna i lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift.

Sistnämnda tre lagförslag hava i oförändrat skick av riksdagen antagits. Däremot har förslaget till lag om försäkring för olycksfall i

arbete icke kunnat av riksdagen oförändrat godkännas, utan har riksdagen för sin del antagit lag enligt den lydelse här nedan under 1) angives.

Riksdagen har alltså i anledning av propositionen nr 111 antagit och godkänt följande lagar, nämligen

1) Lag om försäkring för olycksfall i arbete.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Envar arbetare är, där ej nedan annorlunda stadgas, enligt denna lag försäkrad för skada till följd av olycksfall i arbetet.

Kostnaden för försäkringen bestrides, med bidrag av statsmedel till omkostnaderna, genom försäkringsavgifter, som erläggas av arbetsgivaren.

2 §.

I denna lag förstås med arbetare envar, som mot avlöning användes till arbete för annans räkning utan att i förhållande till honom vara att anse såsom självständig företagare, så ock envar, som för vinnande av yrkesutbildning utan avlöning utför dylikt arbete. Med arbetsgivare förstås envar, för vilkens räkning sådan arbetare användes till arbete, utan att mellan dem står någon tredje person, vilken såsom självständig företagare åtagit sig att ombesörja arbetets utförande.

Såsom arbetare enligt denna lag anses ej den, som utför arbetet i sitt hem eller å arbetsställe, som av honom bestämmes, ej heller arbetsgivares barn och föräldrar i förhållande till honom, ej heller den, vilkens avlöning hos arbetsgivaren, för år räknat, överstiger femtusen kronor, ej heller minderårig, som icke fyllt tolv år, ej heller den, som av tillfällig anledning användes till arbete av någon, som eljest ej använder arbetare.

3 §.

Konungen äger från tillämpningen av denna lag undantaga arbetare, som användas till arbete för statens eller kommuns räkning och vilka på grund därav tillförsäkrats ersättningar vid olycksfall i arbete, som finnas väsentligen motsvara ersättningarna enligt lagen.

4 §.

Försäkringen äger rum i riksförsäkringsanstalten; dock att, där för ändamålet bildats sådant ömsesidigt olycksfallsförsäkringsbolag, vars delägare äro arbetsgivare och för vars förbindelser delägarne svara med obegränsad personlig ansvarighet, försäkringen av delägarnes arbetare i stället må äga rum i det bolag.

Försäkring i bolag, som ovan sägs, skall omfatta samtliga delägarrens arbetare i rörelse, arbetsföretag eller annan verksamhet, som med försäkringen avses.

5 §.

Besvär och framställningar, som i 33 § omförmälas, prövas av ett för hela riket gemensamt försäkringsråd, som jämväl i övrigt har att med uppmärksamhet följa försäkringens tillämpning och utveckling.

Grunderna för försäkringsrådets organisation och verksamhet bestämmas av Konung och riksdag.

Ersättningar.

6 §.

Har arbetare skadats till följd av olycksfall i arbetet, skall, på grund av försäkringen, till honom i ersättning utgivas:

1) om olycksfallet medfört sjukdom, som förorsakat förlust eller nedsättning av arbetsförmågan under mera än trettiofem dagar efter dagen för olycksfallet, från och med den trettiosjätte dagen och så länge sjukdomen varar:

a) erforderlig läkarvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande nödiga hjälpmedel, såsom kryckor, enklare konstgjorda lemmar, glasögon och dylikt;

b) sjukpenning för varje dag, utgörande vid förlust av arbetsförmågan ett belopp, motsvarande två tredjedelar av den skadades dagliga arbetsförtjänst, och vid nedsättning av arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar mot nedsättningen; dock att sjukpenning ej utgår, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en fjärdedel;

2) om olycksfallet, efter upphörande av därav förorsakad sjukdom, vare sig denna varat trettiofem dagar efter olycksfallet eller icke, medfört under längre eller kortare tid bestående förlust eller nedsättning av arbetsförmågan:

livränta under tiden å ett årligt belopp, motsvarande vid förlust av arbetsförmågan två tredjedelar av den skadades årliga arbetsförtjänst, och vid nedsättning av arbetsförmågan det lägre belopp, som svarar mot nedsättningen; dock att livränta ej utgår, där ej arbetsförmågan blivit nedsatt med minst en tiondel. På därom av den skadade gjord ansökan, må försäkringsrådet, där synnerliga skäl äro för handen, besluta, att i stället för livränta eller del därav skall till den skadade utgivas ett kapital för en gång; till belopp motsvarande högst livräntans eller livräntedelens kapitalvärde enligt gällande beräkningsgrunder.

Kan vid sjukdom läkarvård ej utan oskäligen omgång eller kostnad anskaffas, må i stället annan lämplig vård beredas den skadade.

7 §.

Har olycksfallet medfört arbetarens död, skall i ersättning utgivas:

a) begravningshjälp med en tiondel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst, dock ej med mindre än sextio kronor;

b) livräntor till efterlevande, nämligen:

till änka eller änklings, när äktenskapet slutits före olycksfallet, en livränta från dödsfallet, så länge livräntetagaren lever ogift, å ett årligt belopp, motsvarande en fjärdedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst;

till varje den avlidnes minderåriga barn, evad det fötts inom eller utom äktenskapet, en livränta från dödsfallet, till dess barnet uppnått femton års ålder, å ett årligt belopp, motsvarande en sjättedel av arbetsförtjänsten, samt

till den avlidnes fader eller moder eller, om båda leva, till dem gemensamt, därest de för sitt uppehälle varit av den avlidnes arbete huvudsakligen beroende och annan till livränta berättigad ej finnes, en livränta å ett årligt belopp, motsvarande en fjärdedel av arbetsförtjänsten;

dock att, där livräntor till efterlevande skulle, för år räknat, sammanlagt överstiga två tredjedelar av den avlidnes årliga arbetsförtjänst, de skola, i förhållande till vad på en var livräntetagare belöper, nedsättas till detta belopp, så länge anledningen till dylik nedsättning fortfar, samt att livränta till änklings ej utgår, där han väsentligen åsidosatt den honom gentemot hustrun åliggande försörjningsplikt eller väsentligen åsidosätter sin försörjningsplikt mot makarnas barn. Skall av skäl, som nu sagts, livränta till änklings ej utgå, må försäkringsrådet besluta, att livräntan i stället skall utgå till den avlidnas minderåriga barn.

Till änka eller änklings, som uppbär livränta och före fyllda sextio år ingår nytt äktenskap, utgives ett kapital för en gång, motsvarande tre fjärdedelar av den avlidnes årliga arbetsförtjänst.

8 §.

Vid bedömandet, i vad mån viss kroppsskada åstadkommit nedsättning av arbetsförmågan, skall hänsyn tagas ej blott till skadans beskaffenhet och inverkan på den skadades förmåga i allmänhet att försörja sig genom arbete, utan även till skadans inflytande på de särskilda färdigheter, som för drivande av den skadades yrke må vara erforderliga, samt till den skadades ålder och kön. Var den skadade vid olycksfallet behäftad med kroppsskada eller lyte, skall hänsyn jämväl därtill tagas.

9 §.

Den årliga arbetsförtjänst, som i 6 och 7 §§ omförmäles, utgör hela den avlöning — vinstandelar, där sådana förekommit, inräknade — som den skadade under ett år, räknat tillbaka från olycksfallet, åtnjutit av arbetsgivaren i den verksamhet, i vilken olycksfallet inträffat. Här under längre eller kortare tid av året den skadade icke av arbetsgivaren använts till arbete, eller kan avlöningen för någon tid av året på grund av bristfällig utredning eller av annan anledning ej bestämmas, beräknas avlöningen för den tid till belopp, som med hänsyn till avlöningen i arbetsorten under motsvarande tid för en arbetare av samma arbetsförmåga och med liknande arbete som den skadade eller eljest med hänsyn till omständigheterna prövas skäligt. Lag samma vare, där den skadade under någon tid av året, på grund av tillfälligt övertidsarbete eller annat särskilt förhållande, åtnjutit väsentligt högre avlöning, eller, på grund av sjukdom eller annan oförvållad anledning, åtnjutit väsentligt lägre avlöning än sådan arbetare, eller där vid tiden för olycksfallet hans arbetsförmåga redan var nedsatt på grund av tidigare olycksfall i arbete, så ock där den skadade för yrkesutbildning eller endast tillfälligtvis använts till det arbete, i vilket olycksfallet inträffat, eller den skadade är minderårig.

Utgöres avlöning helt eller delvis av naturaförmåner, uppskattas dessa förmånens värde efter de i arbetsorten gällande priser eller efter andra grunder, som finnas tillämpliga.

Överstiger den årliga arbetsförtjänsten ettusen åttahundra kronor, tages det överskjutande beloppet icke i beräkning. Understiger den årliga arbetsförtjänsten trehundra kronor, skall den beräknas till detta belopp.

Med den i 6 § 1) omförmälda dagliga arbetsförtjänst förstås en trehundrasextiofemtedel av den enligt ovan angivna grunder bestämda årliga arbetsförtjänsten.

10 §.

Försäkringsinrättning, i vilken den skadade enligt 4 § är försäkrad, äger rätt att när hälst, även före utgången av den i 6 § 1) omförmälda tid, och under så lång tid, sådant finnes lämpligt, bereda honom vård å sjukvårdsanstalt. Den skadade må dock ej utan sitt medgivande intagas å sjukvårdsanstalt, såvida ej skadan, enligt läkares intyg, kräver vård å sådan anstalt.

Har den skadade intagits å sjukvårdsanstalt, äger försäkringsinrättningen att, till betäckande av kostnaden för vården, å sjukpenning, som under tiden för vården till honom av inrättningen utgives, avdraga högst hälften.

Försäkringsinrättning äger ock att under viss tid, i stället för livränta eller del därav, bereda livräntetagare, som är hemfallen åt dryckenskap, ersättning i naturaförmåner samt åt livräntetagare, som därtill samtycker, bereda uppehälle å ålderdomshem, barnhem eller annan dylik anstalt.

11 §.

Är arbetsgivaren enligt annan lag eller särskild författning eller på grund av egen utfästelse skyldig att vid skada till följd av olycksfall i arbete utgiva understöd, såsom avlöning, pension eller annat underhåll, eller skall sådant understöd utgå från kassa eller pensionsinrättning eller på grund av försäkring i annan försäkringsanstalt än i 4 § sägs, avdrages från sjukpenning, livränta, begravningshjälp eller annan ersättning, som utgives enligt denna lag, vad i anledning av olycksfallet för motsvarande ändamål av arbetsgivaren, kassan eller pensionsinrättningen eller på grund av försäkringen utgives för tid, under vilken ersättningen utgår. Dock må sådant avdrag endast äga rum om arbetsgivaren, på grund av understödet, enligt 15 § andra stycket erhållit lindring i försäkringsavgiften, samt, i fråga om understöd från kassa eller pensionsinrättning eller på grund av försäkring, endast ske om arbetsgivaren helt och hållet eller till minst en tredjedel bidragit till bestridande av kostnaden för understödet, och ej ske med större belopp än som svarar mot arbetsgivarens bidrag. För understöd vid sjukdom, vilket skall av arbetsgivaren utgivas, sker avdrag, ändå att motsvarande lindring i försäkringsavgiften ej ägt rum, i den mån sådant understöd av arbetsgivaren i vederbörlig ordning utgives, ägande arbetsgivaren av försäkringsinrättningen återfå vad som på grund av sålunda utgivet understöd avdragits från ersättningen enligt denna lag.

För pensionstillägg eller understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring eller för understöd från sjömanshus eller för annat dylikt, allenast för behövande avsett understöd må avdrag icke göras.

Beredes den skadade genom understödet naturaförmåner, såsom bostad, fritt uppehälle eller dylikt, beräknas avdraget för dessa förmåner efter de i arbetsorten gällande priser eller efter andra grunder, som finnas tillämpliga.

12 §.

Äger någon rätt till ersättning enligt denna lag, är han ej därav hindrad att göra gällande det anspråk på skadestånd utöver ersättningen, som i följd av olycksfallet må tillkomma honom enligt allmän lag eller särskild författning.

Vad försäkringsinrättningen enligt denna lag utgivit, äger inrättningen söka åter av arbetsgivare, som uppsåtligen vållat skadan, eller av annan, som skadan vållat, där denne ej själv lidit skadan och på grund därav är berättigad till ersättning enligt lagen.

13 §.

Sedan försäkringsinrättningen erhållit underrättelse om olycksfallet, skall inrättningen, ändå att ansökan om ersättning ej blivit gjord, besluta om de åtgärder, som för den skadades vård må vara av nöden, samt bestämma den ersättning, som enligt denna lag skall utgivas. Kan ersättningen ej med ledning av inkomna handlingar genast bestämmas, utgives provisoriskt skäligt belopp, utan återbetalningsskyldighet för den, som uppburit beloppet, därest sedermera ersättningen bestämmas till lägre belopp eller ersättning finnes icke böra utgå.

Inträder, sedan ersättning till den skadade blivit av försäkringsinrättningen bestämd, väsentlig förändring i de förhållanden, vilka voro avgörande för ersättningens bestämmande, må jämkning i ersättningen äga rum. Sådan jämkning må dock ej avse ersättning, som belöper å tiden före den dag, då ansökan därom gjorts, eller, där jämkningen utan ansökan beslutats av inrättningen, före dagen för beslutet.

Beslut om ersättning skall, så fort ske kan, meddelas den ersättningsberättigade och utan hinder av förd klagan tillsvidare lända till efterrättelse.

14 §.

Begravningshjälp ävensom kapital enligt 6, 7 och 27 §§ utbetalas så fort ske kan, samt sjukpenning för varje kalendervecka å veckans

sista dag. Livränta utbetalas för varje månad, räknad från den dag rätten till livränta inträtt, å månadens första dag, utan återbetalningsskyldighet för månad, under vilken rätten till livräntan upphört eller livräntan minskats. Sjukpenning och livränta må ock, med ersättningsstagarens samtycke och utan återbetalningsskyldighet, utbetalas för längre betalningsterminer än nu är sagt. Uppkommer vid bestämmande av belopp, som sålunda skall utbetalas, bråktal av ören, utföres beloppet med närmast högre antal ören.

Har ersättningsbelopp ej lyftats före utgången av året näst efter det, under vilket detsamma förfallit till betalning, är rätten till beloppets utfäende förverkad.

Angående sättet för utbetalning av ersättning förordnas av Konungen.

Försäkringsavgifter.

15 §.

Avgift för försäkring enligt denna lag skall, evad försäkringen omfattar en eller flera arbetare, av försäkringsinrättningen bestämmas till belopp, som med hänsyn till arbetets farlighet i allmänhet och till de särskilda förhållanden, under vilka det bedrivs, efter försäkringstekniska grunder prövas vara erforderligt för betäckande av den risk, som försäkringen avser, med tillägg, i fråga om försäkring i bolag som i 4 § avses, av ett belopp, motsvarande omkostnaderna för försäkringen; och kan förty avgiften ökas eller minskas i den mån förändring i försäkringsrisken eller omkostnaderna äger rum.

Är arbetsgivare, kassa, pensionsinrättning eller försäkringsanstalt skyldig att utgiva understöd, för vilket enligt 11 § avdrag må göras, bestämmas försäkringsavgiften till det lägre belopp, som motsvarar den minskade försäkringsrisken; dock att, i fråga om annan arbetsgivare än staten, sådan lindring i försäkringsavgiften ej må äga rum, med mindre arbetsgivaren det begär och tillika, där så finnes erforderligt, för utgörande av understödet ställer säkerhet, som av försäkringsinrättningen godkännes.

16 §.

Såsom bidrag till bestridande av omkostnaderna för försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens verksamhet skall för varje försäkring i riksförsäkringsanstalten till statsverket erläggas tilläggsavgift med be-

lopp, motsvarande fem procent av försäkringsavgiften, beräknad utan hänsyn till avdrag, som i 11 § omförmäles.

Försäkringsbolag, som i 4 § avses, är ock skyldigt att till statsverket erlägga bidrag till bestridande av nämnda omkostnader. Bidraget erlägges för varje räkenskapsår efter årets utgång på tid och sätt, som av Konungen bestämmes, med belopp, motsvarande tre procent av summan av försäkringsavgifterna, beräknade utan hänsyn till avdrag, som i 11 § omförmäles, för de i bolaget under räkenskapsåret tagna försäkringar.

Övriga omkostnader för försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens verksamhet bestridas av statsmedel.

17 §.

Arbetsgivaren är pliktig att när som helst, på därom framställd begäran, till försäkringsrådet samt, där försäkringen äger rum i riksförsäkringsanstalten, jämväl till anstalten lämna sådan uppgift om arbetet och de förhållanden, under vilka det bedrivs, samt om arbetarnes antal, arbetstid och avlöningsförhållanden, som må erfordras för bestämmande av försäkringsavgift eller ersättningsbelopp.

Riksförsäkringsanstalten äger att, i den mån sådant må vara nödigt för bestämmande av försäkringsavgifter och ersättningsbelopp, taga del av arbetsgivares avlöningslistor och förteckningar samt hos myndighet, som enligt gällande föreskrifter utövar tillsyn å arbetsgivarens verksamhet, påfordra eller, där särskild skyndsamhet är av nöden, ävensom i fråga om verksamhet, för vilken tillsynsmyndighet ej finnes, själv företaga undersökning av de förhållanden, under vilka arbetet bedrivs. Enahanda befogenheter tillkomma jämväl försäkringsrådet.

18 §.

Den, som på grund av tjänsteåliggande för riksförsäkringsanstaltens eller försäkringsrådets räkning har eller haft att taga befattning med uppgift, handling eller undersökning, som i 17 § sägs, vare förbjudet att röja yrkeshemlighet och må ej heller, där det ej kan anses påkallat i tjänstens intresse, yppa driftanordning eller affärsförhållande vid arbetsställe, i avseende å vilket han har eller haft att taga sådan befattning.

19 §.

Riksförsäkringsanstaltens beslut om försäkrings- eller tilläggsavgifts belopp skall, även där beloppet blivit allenast provisoriskt bestämt, utan

hinder av förd klagan, tillsvidare lända till efterrättelse. Vinnes ned-sättning i eller befrielse från avgift, återbetalas vad för mycket blivit erlagt.

Angående tid och sätt för erläggande av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten bestämmes av Konung och riksdag. Avgifter, som icke på föreskrivet sätt blivit erlagda, förskjutas av statsverket och in-drivas i den ordning, som för indrivning av resterande kronoutskylder är stadgat.

Försäkringsavgifterna ingå till en fond, som förvaltas enligt grunder, som bestämmas av Konung och riksdag.

Anmälan och undersökning om olycksfall.

20 §.

Varder arbetare, som i denna lag avses, skadad till följd av olycksfall i arbetet, skall arbetsgivaren eller den, som å hans vägnar förestår arbetet, ofördröjligen härom underrättas. Där ej läkarvård av försäkringsinrättningen beredes den skadade, är han skyldig att under-kasta sig vård eller föreskrift av läkare, som må tillkallas av arbets-givaren eller arbetsföreståndaren.

21 §.

Där olycksfallet medfört eller skäligen kan antagas medföra påföljd, som enligt 6 eller 7 § föranleder ersättning, åligger det arbetsgivaren eller arbetsföreståndaren att, sedan han från den skadade eller eljest erhållit underrättelse om olycksfallet, ofördröjligen därom hos den för-säkringsinrättning, i vilken den skadade enligt denna lag är försäkrad, göra skriftlig anmälan enligt formulär, som av riksförsäkringsanstalten fastställles.

Då anmälan göres, skall samtidigt eller, där så ej kan ske, så snart som möjligt därefter till försäkringsinrättningen insändas genom arbets-givarens försorg, men på försäkringsinrättningens bekostnad, anskaffat läkarbetyg enligt formulär, som av medicinalstyrelsen fastställles, angående skadans beskaffenhet och den skadades tillstånd eller, där olycksfallet medfört döden, angående dödsorsaken; kan läkarbetyg ej utan oskäligen omgång eller kostnad anskaffas, må i stället insändas intyg av präst eller annan tjänsteman i orten, av ordföranden i kommunalstämman eller ordföranden eller ledamot i kommunalnämnden eller av ledamot i härads-nämnden.

Polismyndigheten i orten skall så fort ske kan föranstalta om undersökning rörande olycksfallet, därest sådan undersökning begäres av försäkringsinrättningen eller försäkringsrådet, samt till inrättningen eller rådet insända protokoll över undersökningen; begäres ej polisundersökning, hålles undersökning allenast om polismyndigheten finner sådan nödig.

Med polismyndighet avses i denna lag å landet länsman samt i stad magistrat, stadsstyrelse, poliskammare eller polismästare.

22 §.

Har olycksfallet inträffat under resa utom riket, sker anmälan om olycksfallet hos försäkringsinrättningen eller det svenska konsulat, där anmälan tidigast kan äga rum. Har anmälan skett hos svenskt konsulat, verkställles genom dess försorg så fort ske kan nödig undersökning, varefter handlingar och protokoll i ärendet insändas till försäkringsinrättningen.

23 §.

Försäkringsinrättning ävensom försäkringsrådet äga att, till vidare utredning i ärende rörande tillämpning av någon i denna lag given bestämmelse, låta vid allmän domstol avhöra vittnen eller sakkunniga.

Särskilda bestämmelser.

24 §.

Har olycksfallet uppsåtligen förorsakats av den skadade, utgår ej ersättning enligt denna lag. Ej heller må, där olycksfall, som medfört den skadades död, uppsåtligen eller av grovt vållande förorsakats av efterlevande, ersättning utgå till denne.

25 §.

Har olycksfallet föranletts därav, att den skadade ej ställt sig till efterrättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall, och äro omständigheterna sådana, att han därigenom måste anses hava gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, eller har olycksfallet föranletts därav, att den skadade varit av starka drycker berusad, må ersättning enligt 6 § skäligen nedsättas.

Lag samma vare, där den skadade ej ställt sig till efterrättelse anordning eller föreskrift om sjukhus- eller läkarvård, som givits på

grund av denna lag, så ock där genom försummelse av den skadade underrättelse om olycksfallet enligt 20 § icke lämnats; dock att nedläggning av ersättningen ej må ske, såvida ej skadan väsentligen förvärrats därigenom, att den skadade i följd av förseelsen kommit att sakna lämplig vård.

26 §.

Har någon, som är försäkrad enligt denna lag, under resa eller eljest blivit borta, samt har all underrättelse om honom upphört, och kan skäligen antagas, att han omkommit till följd av olycksfall i arbetet, äger anhörig, som i 7 § b) omförmäles, att av den försäkringsinrättning, i vilken försäkringen ägt rum, uppbära livränta efter de i samma lagrum angående livräntor till efterlevande stadgade grunder.

Försäkringsinrättningen är berättigad att av sådan anhörig, såsom villkor för utbetalning av livränta, fordra förklaring på heder och samvete, att han saknar varje underrättelse om den försäkrade. I fråga om omyndig må sådan förklaring infordras från förmyndaren.

Rätten till livränta upphör, därest den försäkrade finnes vara vid liv eller hava avlidit av annan orsak än olycksfall i arbete.

27 §.

Är någon, som har rätt till sjukpenning eller livränta enligt denna lag, icke svensk medborgare, och är han ej i riket bosatt, äger försäkringsinrättningen att, med hans samtycke, när som helst, i stället för sådan ersättning, till honom utgiva ett kapital för en gång till belopp motsvarande högst femtio och minst tjugu procent av ersättningens kapitalvärde enligt de för inrättningen gällande beräkningsgrunder. Ersättningen må ock, utan den ersättningsberättigades samtycke, utbytas mot kapital till belopp av femtio procent av kapitalvärdet. Har utbyte av ersättning mot kapital ägt rum, är rätten till vidare ersättning på grund av olycksfallet förfallen.

Har olycksfallet medfört döden, och var den avlidne ej svensk medborgare och ej i riket bosatt, utgår begravningshjälp enligt 7 § allenast om olycksfallet inom tre månader medfört döden, samt livränta eller kapital enligt samma § till efterlevande, som ej är svensk medborgare, allenast om denne vid tiden för olycksfallet var bosatt här i riket.

Från vad ovan i denna § är föreskrivet äger Konungen, under förutsättning av ömsesidighet, medgiva undantag för medborgare i visst land.

28 §.

Försäkringsbolag, som i 4 § avses, åligger att för varje år, inom åtta månader efter årets utgång, till riksförsäkringsanstalten, enligt formulär, som av anstalten fastställs, lämna uppgifter angående de arbetsgivare, som under året varit delägare i bolaget, och de av dem använda arbetare, som under året varit i bolaget försäkrade, samt angående inträffade olycksfall i arbete, ävensom i övrigt att när som hålst på begäran av anstalten eller av försäkringsrådet lämna uppgifter om delägare eller arbetare eller om olycksfall. Bolaget är ock skyldigt att, där ny delägare inträtt i bolaget eller delägare ur bolaget utträtt, därom genast lämna uppgift till riksförsäkringsanstalten.

29 §.

Grunderna för beräkning av försäkringsavgifter och premiereserv för försäkringar i riksförsäkringsanstalten bestämmas av Konungen.

Angående beräkningsgrunderna för försäkringsbolag, som i 4 § avses, ävensom angående sådant bolags verksamhet, i den mån härom ej särskilt föreskrives i denna lag, gäller vad i lagen om försäkringsrörelse stadgas angående ömsesidigt försäkringsbolag.

30 §.

Slutes avtal om ersättning enligt denna lag, annorledes än i 10, 14 eller 27 § sägs, är avtalet utan verkan mot den ersättningsberättigade.

31 §.

Rätt till ersättning enligt denna lag kan icke överlåtas och må förty ej för gäld tagas i mät.

32 §.

De närmare föreskrifter, som, utöver vad denna lag innehåller, finnas erforderliga för lagens tillämpning, meddelas av Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, av försäkringsrådet eller riksförsäkringsanstalten.

Besvär.**33 §.**

Över beslut av riks försäkringsanstalten eller försäkringsbolag, som i 4 § avses, rörande ersättning eller eljest rörande tillämpning av någon i denna lag given bestämmelse, må klagan föras hos försäkringsrådet genom besvär, som skola ingivas till rådet eller i betalt brev med allmänna posten vara till rådet inkomna sist å trettionde dagen efter det klaganden av beslutet erhållit del, den dagen oräknad, då sådant skedde.

Den, som önskar ändring i formulär, som fastställts av riks försäkringsanstalten, eller i annan allmän föreskrift, som på grund av denna lag meddelats av anstalten, äger därom göra framställning hos försäkringsrådet.

Försäkringsrådet äger, ändå att klagan icke förts eller framställning gjorts, till prövning upptaga ärende, som i denna § avses.

Försäkringsrådets beslut meddelas kostnadsfritt.

Över försäkringsrådets beslut må klagan ej föras.

Straffbestämmelser.**34 §.**

Underlåter arbetsgivare eller arbetsföreståndare att fullgöra något av vad honom enligt 17, 21 eller 22 § åligger, eller försummar någon att lämna uppgift, som i 28 § stadgas, straffes med böter.

Lämnar någon i uppgift, som enligt denna lag skall avgivas, vederliggen oriktigt meddelande, straffes med böter från och med tjugufem till och med ettusen kronor, där ej å förseelsen straff är i allmänna strafflagen utsatt.

Gör någon sig skyldig till förseelse, som i 18 § avses, straffes med böter från och med tjugufem till och med ettusen kronor. Sker det för att göra skada eller begagnar han sig av sin kännedom om yrkeshemligheten, driftnordningen eller affärsförhållandet till egen eller annans fördel, då må till fängelse dömas. Framgår av omständigheterna, att han om yrkeshemligheten, driftnordningen eller affärsförhållandet erhållit kännedom å tid, då han ej hade att taga befattning med uppgift, handling eller undersökning, som i 17 § sägs, eller att yppandet av driftnordningen eller affärsförhållandet ej kunnat medföra skada för det företag, som bedrevs å arbetsstället, må ansvars- eller ersättningskyldighet icke åläggas honom. Å förseelse, varom nu är sagt, må allmän åklagare tala allenast efter angivelse av målsäganden.

Böter, som enligt denna lag ådömas, tillfalla den i 19 § tredje stycket omförmälda fond. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Frivillig olycksfallsförsäkring.

35 §.

Arbetsgivare vare berättigad att i riksförsäkringsanstalten försäkra dels annan arbetare än i denna lag avses för olycksfall i arbete, dels i anstalten försäkrad arbetare för olycksfall i arbete i fråga om den i 6 § omförmälda tid, under vilken sjukpenning från försäkringsinrättningen ej utgår, dels ock dylik arbetare för olycksfall utom arbete. Sådan försäkring må ock av bolag, som i 4 § avses, meddelas för delägares arbetare.

Har försäkring, som ovan sägs, ägt rum, skall vad i denna lag finnes stadgat i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Avtal om annan försäkring eller försäkring till högre ersättningsbelopp än i denna lag stadgas må ej avslutas av riksförsäkringsanstalten eller bolag, som i 4 § avses, dock att utan hinder härav riksförsäkringsanstalten må meddela olycksfallsförsäkring för fiskare enligt vad därom särskilt är stadgat.

Övergångsbestämmelser.

36 §.

Genom denna lag upphäves lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901 ävensom de i lagen angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift den 12 mars 1886 meddelade bestämmelser om skyldighet för järnvägs ägare eller innehavare att utgiva ersättning, då i följd av järnvägs drift arbetare, som är anställd i järnvägens tjänst eller arbete, under förrättandet därav varder dödad eller skadad.

37 §.

Intill dess särskild lag om sjukförsäkring må varda genomförd, äger arbetare, som i denna lag avses, vid sjukdom, som förorsakats av olycksfall i arbete, under de trettiofem första dagarna efter dagen för olycksfallet, så länge sjukdomen varar, av arbetsgivaren erhålla ersättning enligt de i 6 § angående ersättning vid sjukdom stadgade grunder;

dock att den dagliga sjukpenningen skall utgå med följande belopp, nämligen:

a) en krona, om den skadade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring påförts pensionsavgift med tre kronor eller om pensionsavgift ej påförts;

b) en krona tjugofem öre, om pensionsavgiften utgör fem kronor;

c) en krona sjuttiofem öre, om pensionsavgiften utgör åtta kronor;

d) två kronor femtio öre, om pensionsavgiften utgör tretton kronor;

samt att sjukpenning ej utgår, med mindre sjukdomen varat under mer än tre dagar efter dagen för olycksfallet.

I fråga om ersättning, som ovan sägs, skall vad i 10, 11, 12, 13, 14, 20, 24, 25, 30 och 31 §§ är stadgat, i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Kan den skadade, på grund av arbetsgivarens obestånd eller av annan anledning ej utfå ersättningen, utgives densamma i arbetsgivarens ställe av den försäkringsinrättning, i vilken hans arbetare äro försäkrade enligt 4 §, ägande inrättningen av arbetsgivaren söka åter vad sålunda utgivits. Förlust, som på grund av denna bestämmelse må uppkomma för riksförsäkringsanstalten, ersättes av statsmedel.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1918; dock att ersättningsanspråk, som grundas på olycksfall, vilket därförinnan inträffat, bedömes enligt äldre lag. Stadgandet i 17 § första stycket må likväl icke tillämpas, förr än sådan ändring i tryckfrihetsförordningen vidtagits, att i nämnda stadgande omförmälda uppgifter beredes nödigt skydd mot obehörigt offentliggörande.

2) Lag

om ändrad lydelse av 17 kap. 12 § handelsbalken.

Härigenom förordnas, att 17 kap. 12 § handelsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

12 §.

Därnäst have kronan företråde till lös egendom för gäldenärens utskylder för sista och löpande året, de där ej för fast egendom utgå;

så ock för vad enligt lag om försäkring för olycksfall i arbete statsverket må hava förskjutit på grund av gäldenärens underlåtenhet att erlægga försäkrings- eller tilläggsavgift för sista och löpande året.

Sist skola med förmånsrätt ur gäldenärens egendom så i fast som löst gäldas med lika rätt sins emellan: kommunal- och stadsutskylder, av kyrkostämman eller kyrkofullmäktige beslutade avgifter till kyrka och skola samt härads- och landstingsmedel, samtliga dock endast för sista och löpande året; så ock vad enligt lag om allmän pensionsförsäkring kommun må hava utgivit på grund av gäldenärens underlåtenhet att erlægga pensionsavgift för sista och löpande året.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1918.

---

3) Lag

om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 27 juni 1902
innefattande vissa bestämmelser om elektriska
anläggningar.

Härigenom förordnas, att 14 § i lagen den 27 juni 1902 innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar skall erhålla följande ändrade lydelse:

De i denna lag givna bestämmelser skola icke medföra skyldighet för ägare eller innehavare av elektrisk anläggning att utgiva ersättning, då till följd av olycksfall i arbete sådan i anläggningens tjänst anställd arbetare, som avses i lagen om försäkring för olycksfall i arbete, varder dödad eller skadad.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1918, men äger ej tillämpning i fråga om skada, som därförinnan inträffat.

4) Lag

angående tillämpning med avseende å elektrisk järnväg
av bestämmelserna i lagen den 12 mars 1886 angående
ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift.

Med upphävande av lagen den 22 juni 1904 angående tillämpning
med avseende å elektrisk järnväg av bestämmelserna i lagen den 12
mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd av järnvägs drift,
förordnas som följer:

Har skada uppstått i följd av elektrisk järnvägs drift, skola bestäm-
melserna i lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i
följd av järnvägs drift äga motsvarande tillämpning.

Vad sålunda föreskrivits skall icke medföra skyldighet för ägare
eller innehavare av elektrisk järnväg att utgiva ersättning vare sig för
skada, som uppkommit genom inverkan av elektrisk ström, eller då till
följd av olycksfall i arbete sådan i järnvägens tjänst eller arbete an-
ställd arbetare, som avses i lagen om försäkring för olycksfall i arbete,
varder dödad eller skadad, utan gälle för dessa fall vad särskilt är stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1918, men äger ej till-
ämpning i fråga om skada, som därförinnan inträffat.

Stockholm den 8 juni 1916.

Med undersåtlig vördnad.
